

Under två sekel, några familjer i Rosendalen med omnejd

Om människor som slet och släpade och levde

Lite en berättelse, men mera bilder
(från Leif Vörde)

Alf Gunnarson

MMXVII

INNEHÅLL

FÄRSK FISK FRÅN SKAGERN

AVSIKTEN

KOMMINISTERN I KAVELBRON

NÅGRA MILSTOLPAR I ROSENDALENS
BLOMSTRANDE HISTORIA

MOSSEBO OCH ROSENDALEN

BORGAN OCH ROSENDALEN

LÅNGT TILLBAKA I TIDEN

NÅGRA TANKAR

GUSTAF MALMBERGS &
MARIA LOVISAS FAMILJ

VILKET SKALL FÖRTYDLIGAS

Bild på försättsbladet: Familjen Källstedt i Vallsjöbol

FÄRSK FISK FRÅN SKAGERN

Hos Ingrid och Allan Sahlén, i Vallsjöbols Handelsbod, kunde man köpa det mesta, från havregryn och strösocker till ståltråd (hässjetråd) och spik. Färsk fisk däremot fördes inte hos Sahléns. Ville man ha något från havet, fick man nöja sig med Islandssill, som hämtades från en trätunna i handels uthus, eller konserver i askar av plåt. Fiskerätt i Skagerns vatten hade de flesta på trakten, men det var inte så många som hade tid och lust att utnyttja den rätten. Pojkar, som Bernt och jag, åkte gärna till småsjöar som Visjön och metade, men den fångst vi emellanåt bärgade hem, bidrog inte till hushållet. Möjligen till katternas mathållning.

Malmbergs hus i Rosendalen. Infälld Erik Malmberg, i yngre dagar.

Icke desto mindre var det rätt så vanligt att det serverades färsk fisk till middag. Den var sällan inköpt hos Sven Bengtsson på hans säljställen i Gårdsjö och Finnerödja. Nej, det var drive in det handlade om och den som kom körande på sin cykel hette Erik Malmberg. Erik åkte damcykel. På pakethållaren hade han en sockerlåda med varierande innehåll. Abborrar fanns där jämnt och ibland någon gös eller gädda, kanske till och med lake.

Det var med rätt blandade känslor man såg Erik M. komma in genom grinden, från Kavelbroskogen. Fisk var väl inte direkt fel, ens för min smak, men det var det där med fiskben. Det slog inte fel: Var man det minsta oförsiktig, så följde det med något litet vasst ben (eller flera) och märkte man inte denna lilla tingest i tuggan, så fastnade den i halsen och det blev att hosta och bära sig åt. När Erik M. hade en gädda i sin sockerlåda, kom mormor i god fart från lillstugan och var extra intresserad, eftersom hon såg en möjlighet att tulla lite på sin egenodlade pepparrot.

Besman eller betsmen? Det är samma sak: En fiffig fiskvåg.

Man köpte inte fiskar styckvis, utan per kilo och av det skälet medförde Erik M. ett besman, på vilket man vägde enligt hävstångsprincipen. En sådan där mackapär fanns förresten i de flesta hushåll.

Senare på 40- talet kom Ivar i Eriksbacken då och då i samma ärende som Malmberg. Men Ivar hade inte någon sockerlåda på pakethållaren. Han hade sin nyfångade, ännu sprattlade fångst, i en vanlig jutesäck. Annars var utbudet ungefär detsamma och hans besman var inte olik Eriks. Troligen hade Ivar vittjat sina nät i vattnet utanför Sandviken, medan Malmberg fångat sina firrar i vattnen närmare Herrängen. Men det lär inte ha påverkat vare sig fiskens smak eller antalet ben i fiskens skelett. Båda saluförde insjöfisk från Skagern. Det var fina fisken!

AVSIKTEN

med den här sammanställningen är att presentera ett komplement till något som Bernt och jag skrev 2012, och kallade "Tre mellandagsberättelser". I mitt bidrag skrev jag där om en fakta- jakt, för att kartlägga Johans i Rosendal liv. Det blev, efter mycket om och men, bevisat att denne man hade existerat (fattas bara), att han och hans familj hade haft ett liv i Rosendal och att han var en släkting, inte på så långt håll som man kanske hade trott.

Leif Vörde har bläddrat i sitt rika arkiv och mejlat en hopar foton och uppgifter om vilka personerna på bilderna är och i vilken relation de står till de ställen där de en gång i tiden bodde och verkade. Jag har redan tjuvstartat lite med familjen Källstedt och Erik Malmberg (Leifs och hans syskons morfar). Jag återkommer till dem. Nu ska vi tillbaka till 1800- talet och vi börjar i Kavelbron, som var Finnerödja sockens administrativa centrum vid den tiden.

KOMMINISTERN I KAVELBRON

Om den gamla Kavelbro- stugan hade legat där den ligger i dag (på Hembygdsgården i Finnerödja), skulle de dåvarande prästerna (komministerrarna) haft väldigt mycket närmare till kyrkan, när det var dags för högmässor och andra förrättningar. Så mycket tid de skulle sparat!

Komminister- bostället Kavelbron och Finnerödja kyrka i nutidsskick.

Men nu var det som det var och det blev många turer fram och tillbaka, fram och tillbaka, vecka efter vecka och år efter år på den slingriga vägen mellan Kavelbron och kyrkan, via Eriksåsen, Eriksbacken, Berget och Onakärr.

Kavelbron. Ett vägsål, med mera. Bearbetad, häradsekonomisk karta, fältmätt 1877- 82.

Prästen levde som han lärde. Den smala vägen symboliserade i hans värld det rättfärdiga och den breda vägen det fördärvliga. Prästvägen var inte bara smal. Den var så kurvig, att man ibland nästan mötte sig själv. Backig var den också. "Gubbelätta" och "Käringstreta" var mot och med för både bönder och präster. Ja, nog var det en rättfärdighetens väg, med råge.

NÅGRA MILSTOLPAR I HEMMANET ROSENDALENS BLOMSTRANDE HISTORIA

Vid sekelskiftet 1700/ 1800 fanns det en ägarfamilj:
Olof Olofsson (f 1761) och Sara Magnidotter (f 1757).

År 1824: Nya ägare, från Älgårås: Johannes Larsson (f 1777) och Maja Greta Svensdotter (f 1885).

1840- talet: Johannes och Maja Gretas söner, Johannes (f 1811) och Anders Peter (f 1815) och deras familjer delar ägandet och får 1/ 16 mantal var. Johannes hustru: Maja Larsdotter (f 1812 i Hackvad). Anders Peters hustru: Inga Maria Carlsdotter (f i Vallsjöbol 1812).

År 1849: En ny ägarfamilj: Jan Södergren (f 1804 i Karlskoga) och hans hustru, Johanna Larsdotter (f 1824 i Nyängen, Finnerödja).

År 1862: Lars Petter Petersson (f 1824 i Askersund) och hans hustru, Sara Maja Jansdotter (f 1840 i Borgan), tar över Anders Peters hemmansdel (1/ 16).

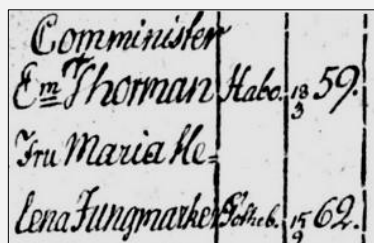
År 1886: Per Gustaf Andersson (f 1858 i Staffanstorps) och hans hustru, Johanna Jansdotter (f 1854 i Slottsbol) kommer till Rosendalen.

År 1900: Oskar Teodor Malmberg (f 1862) flyttar från Vallsjöbol, Himmelskogsängen till Rosendal. Fadern avlider samma år.

År 1913: Familjen Alexandersson, Anders Peter (f 1863 i Tived) och Anna Evelina Karlsson (f 1887 i Stockholm) kom till Rosendal.

År 1926: Teodor Malmberg avlider. Erik Malmberg och hans familj, tar över.

Det har varit många släktförhållanden mellan Mossebo/ Borgan och Rosendalen genom tiderna.

Vid sekelskiftet 1700/ 1800 var det Em. Thorman som hade hand om kyrkobokföringen i Finnerödja socken. Här ser vi hans egenhändiga teckning av sitt eget och hustruns namn. Mossebo och Rosendal ligger i Kavelbrons grannskap och det är de båda ställena vi närmast ska titta på.

Som vi vet så fanns det bara en ägarfamilj till hela hemmanet Rosendal (och på den tiden hette det Rosendal) vid sekelskiftet 1700/ 1800: Olof Olofsson (f 1761) och hans hustru Sara (f 1757). Denna Sara hade en äldre syster, Stina (f 1749) i Mossebo. I husförhörlängden (1800- 1809) står Rosendal och Mossebo (Måsebo) intill varandra. Så här ser det ut i Em. Thormans bok:

Hemmans och Personers Namn.	Födelse.		Christ. Kundsk. Utan Bok Uti Bok	Christ. Svebeli Spörm.	Inflyttad år	Uflyttad år	Anmär- ningar.
	Ort.	Tid.					
<i>Rosenblad.</i>	<i>1/2 1872</i>						
<i>Olof Olof.</i>	<i>finn</i>	<i>24 61.</i>	<i>x</i>	<i>x</i>			
<i>Sara Magn.</i>	<i>ibm</i>	<i>1 5 1872</i>					
<i>E. And. Beng.</i>	<i>ibm</i>	<i>27 28.</i>					
<i>A. Magnus. Anders.</i>	<i>ibm</i>	<i>27 25.</i>					
<i>O. Olof Olof.</i>	<i>ibm</i>	<i>26 29.</i>	<i>x</i>	<i>x</i>			

Stina och Sara hade en syster i Eriksåsen som hette Katarina (f 1751). Magnus Boman och hans Maria hade många barn. Faktum är att det fanns systrar och bröder både här och där i socknen. (Stina Magnidotter var vår: FFFFM).

En reflexion: Nyfödda barn tog stor plats i de gamla kyrkböckerna. Så här ser det ut i december 1757:

Decem	ber	Quintus	Sven Enigst: Smig byggt af
1	4	Sara Magnus i Enigst Hofra	
		Romas Gudm	Eni Hanso: i Wiobyl
		Maria	H: Cathina Hansdy i Smig
		Hansdy	Byggt af Hofra

Magnus Arvidsson Boman (f 1723) och hans hustru Maria Hansdotter (f 1724) fick sitt fjärde barn som fick heta Sara. De bodde i Eriksbacken. År 1800 är denna Sara, som vi sett, husfru i Rosendalen.

Anmärkning: Här, och i fortsättningen, förekommer en del data, kopierade direkt ur kyrkboken, för att visa hur det såg ut i den samtida verkligheten.

BORGAN OCH ROSENDALLEN

Han hette Lars Petter och hon hette Sara Maja. Han kom från Askersund och hon från Borgan (äldsta dotter till Jan Andersson och Stina Andersdotter) och de etablerade sig i Rosendalen år 1862. Deras söner och döttrar föddes i Rosendalen, från år 1863 och framåt. 1868 föddes sonen Johan Gustaf.

Tre bilder från familjearkivet och en från Leif Vörde.

Här uppe, till höger, sitter Johan i Rosendal och sneglar på sina släktingar i Borgan. Han ser sin morfar, Jan Andersson (f 1811), dennes dotter Johanna Lovisa (f 1844) och hennes make Carl Gustafsson (f 1844).

Det är alltså denne Johan i Rosendalen som var huvudperson i vår berättelse från 2012, en ställning som han naturligtvis inte hade i familjen Pettersson. Där var han en son bland andra söner och döttrar. Han tillhörde en stor familj och en familj med viss status, eftersom fadern var nämndeman, om inte annat.

För enkelhetens skull utgår vi i fortsättningen från Johan och tittar på några av hans närmaste släktingar. I detta sammanhang vill jag peka på en självklarhet, som ändå känns rätt att erinra om: När vi tittar på Leifs bilder framöver, ser vi inte bara människornas ansikten i ett visst ögonblick. Bakom ansiktena döljer sig livsgärningar i stort och smått. Männen och kvinnorna bär med sig sorger, bekymmer, lyckoupplevelser, besvikelser och allt annat på den skalan. De levde sina liv ungefär i samma miljö som vi några decennier senare. De var kuggar i en utveckling som de visserligen kunde påverka, men bara delvis. Det fanns så många omständigheter som gjorde skillnad.

De släpade och slet som vi, i alla fall en del av oss. ☺ Fast deras slit och släp var tyngre, eftersom de hade så liten hjälp av tekniska hjälpmedel. De hade sina oxar, senare hästar, de hade sina kossor och kalvar och grisar och höns. De hade sina enkla redskap, i form av plogar, harvar med pinnar av trä, spadar och hackor och liar, men i slutändan var det deras egen kraft, deras egen förmåga och deras egen tur som bestämde om det skulle gå bra för dem eller om det skulle gå rakt åt helvete. Det var ingen dans på rosor, inte ens i Rosendalen.

Nu är det väl äntligen dags för lite bilder och vi börjar hos Johan i Rosendal: Johan Pettersson (f 1868), hans hustru Selma (född Källstedt, i Torpmossen, år 1872) och några av deras barn:

Johans och Selmas barn heter (enligt församlingsboken): Anna Maria (f 1897), Ingeborg Margareta Emilia (f 1900), Gerda Viktoria (f 1902), Ebba Elisabet (f 1904), Augusta (f 1905), Johan Martin Herbert (f 1908), Sixten Gustaf Alvar (f 1910) och Lars Otto Harry (f 1812). Jag överlåter åt läsaren att lista ut vem som är vem.

Johans föräldrar avled 1911 (han) och 1912 (hon) och hans egen familj flyttade till Hova socken i oktober 1913. Med Hova socken var det ju så, att man bara behövde flytta någon kilometer så var man där. Men vart tog Johan och kompani vägen?

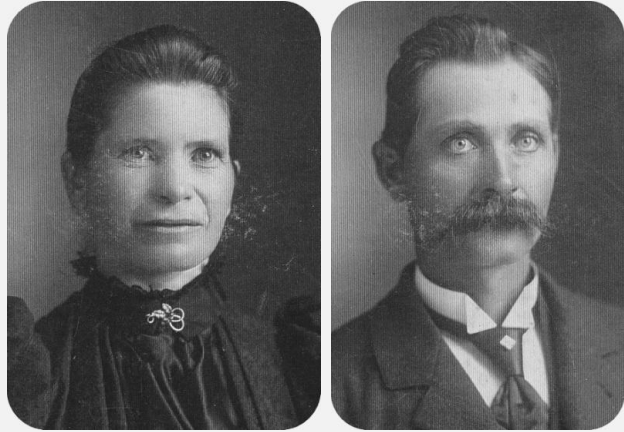

T v: Johans syster Emma. Mitten: Systemern Beda. T h: Bedas Karl Albin.

Jo, Johans familj hamnade en riktig flytt- karusell efter sin tid i Rosendalen. Först bar det iväg till Bråta by. Efter tre år gick flyttlasset till Björkängs socken, något år senare till Sörhyttan och i början av 1920- talet till Norra Boda, i

Fredsbergs socken. Och barnen blev såklart vuxna och började egna liv någon annan stans. Om familjens vidare öden har inte ens Leif något svar (mejl den 25 april).

Johans syster Augusta Elfrida utvandrade till Amerika i slutet av 1880- talet. Här ser vi henne och maken Manfred och det hus de hade i det nya landet:

Så småningom ska vi förflytta oss ett stycke söderut i Rosendalen och några år framåt i tiden. Här är en ledtråd och en snygg övergång från Amerika:

Men först en avslutning på avsnittet om vår käre släkting Johan i Rosendal och hans närmaste. Johan var kusin, på sin mors sida, med bland andra min (och mina syskons) farmor, Ida Lovisa Carlsdotter. Hennes make hette Carl Andersson i Mossebo och det var i hans stuga vi befann oss den där minnesvärda juldagen, då den för oss barn helt okände "Johan i Rosendal" stormade in och togs emot med stor förtjusning av vår far och farbror och med mera reserverad hållning av Elsa och vår mor. Besöket var i alla fall en frisk fläkt som rörde om lite i det traditionsbundna schemat. Det går att läsa mer om det i den originalberättelse jag redan nämnt ett par gånger. (Den finns här i Mossebo-bladet).

T v: Verner Nilsson. T h: Ida Lovisa och Karl Andersson (bilder från familjearkivet)

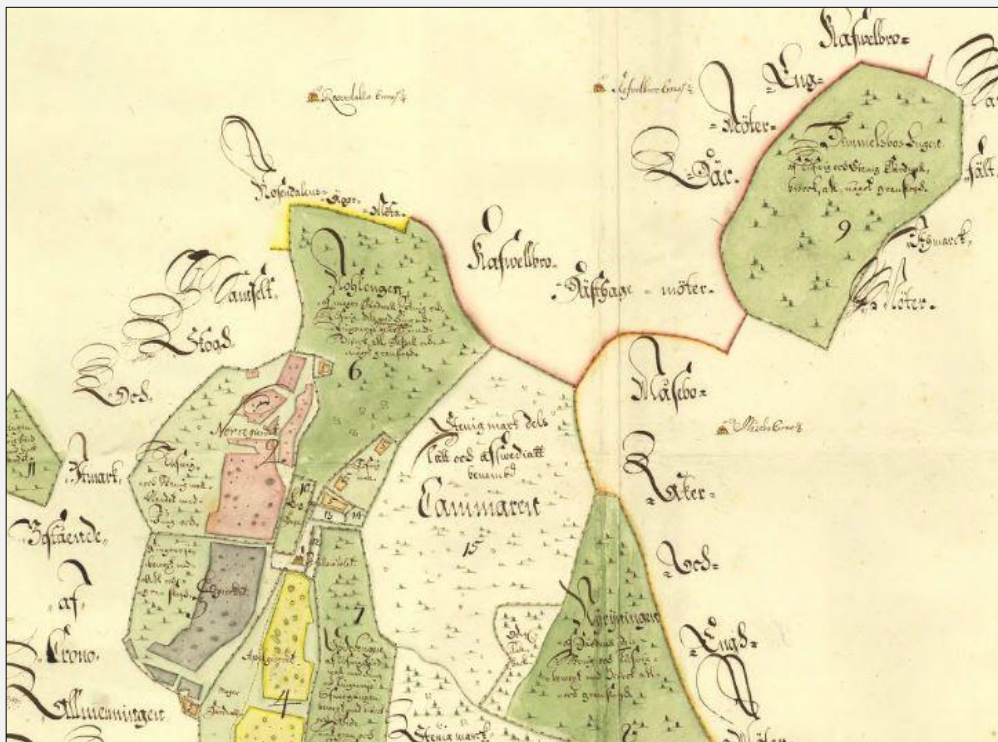
Ida Lovisa hade sin moster boende bara ett stenkast bort i Mossebo. Det stället kallades Viktors ända in i modern tid (då Linus och Greta Eriksson bodde där). Namngivaren var gift med Anna Stina Jansdotter, en dotter av Borgan och syster till Johans i Rosendalen mor. Tar vi ett steg till i Viktors Mossebo, vet vi att Anna Stina och Viktor hade en dotter, Anna Elin (f 1875), som gifte sig med Verner Nilsson, den Verner som Bernt berättade om i mellandagsberättelsen från 2012, som ligger till grund för denna skrift. Verner Nilsson bodde på 1940- talet väldigt nära ett ställe som hette Himmelskogsängen och det är dit vi nu är på väg, efter en liten betraktelse som jag ska försöka formulera.

Nostalgi är ett begrepp som har minst två sidor: En framsida och en baksida och kanske ytterligare någon dimension. Det handlar om minnen och känslor och ingenting är enfärgat. Det är så ofantligt många minnesbilsbitar i det puzzel som med alla bitar på plats formar en mångfacetterad helhetsbild av den verklighet som rådde en gång i tiden.

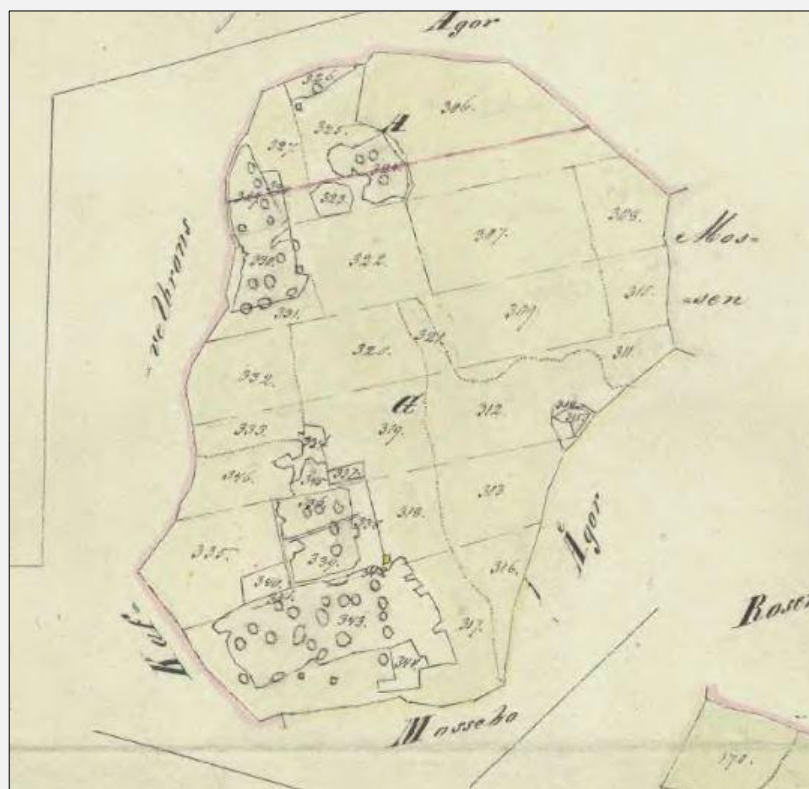
Nu är det tanken i stunden som styr vart det här bär iväg. Kanske en djupdykning i hemmanet Vallsjöbols historia skulle passa. Det finns, bland mycket annat, en lantmäterikarta från år 1706 som är rätt så informativ, men framför allt skön att skåda.

År 1706: Karl XII var i farten och drev sina karoliner än hit än dit i jakten på herravälde både här och där. Narva låg några år bakåt i tiden och Poltava låg på lur tre år senare. Vallsjöbol hade redan länge varit ett ställe att räkna med.

LÅNGT TILLBAKA I TIDEN

Karta från år 1706.

Laga skifteskarta från 1844.

Vi ser hemmanet Vallsjöbols norra delar på bilden där uppe och där under den gröna "ön" uppe till höger. Det är 140 år mellan de verkligheter som skildras på de båda kartorna.

NÅGRA TANKAR

De här båda oskyldiga bilderna på fyra barn: Birgit (en gäst), Britt och Alf, respektive Bernt och Alf, är troligen från 1946 och 1948. I bakgrunden ser man det ställe, dit jag varit på väg en stund, medan det hela tiden kommit någonting annat emellan. Men nu så!

Vi kallade stället för Malmbergs och ingenting annat. Hos familjen Vörde i Rosendalen hette det "Gamla hemmet". Men tro nu inte att vi kallade det Malmbergs, som det skrivs. Vi sa: "malm" med ett kluckande "l" och "bärs" som man säger om öl. /Malmbärs/. Vår gräns mot Malmbärs (cirka 300 meter lång) var rak som ett streck och det strecket bestod av en stenmur som gick i väst- östlig riktning, från Kavelbroskogen räknat. På första tredjedelen var den ungefär en meter hög och en meter bred. Sedan smalnade den av och blev lägre allt eftersom. Ungefär på mitten av stenmuren fanns det ett hål, lagom stort för att en människa skulle kunna gå igenom, utan att behöva klättra över muren. Genom det hålet brukade Verner Nilsson gå. Kanske var det han som plockat bort stenarna.

På vintern var det oftast så mycket snö, att gränsen mot Malmbärs var osynlig. Ett jämnt metertjockt snötäcke dolde allt, inklusive stenmurar. Malmbärs äga lutade rätt kraftigt i väst- östlig riktning, så vi brukade förlägga mycket av vår skidåkning dit. Det var kul att åka utför den där slänten i relativt hög fart. Vi anlade till och med ett gupp mitt i backen och låtsades att vi ägnade oss åt backhoppning. Det var inte alls lika vådligt att hoppa där som i de gupp vi hade på någon av vår ängs kullar. Där fanns en massa träd som stod i vägen. Det fanns träd vid Malmbärs också, men inte just där. Sly hade ännu inte fått fäste på den gamla åkern då för tiden.

Även på våren och sommaren gick vi rätt ofta över gränsen till Malmbärs, på våren för att plocka blommor och på sommaren bara för att få lite omväxling (och vara lite lagom rädda för huggormar) till att hela tiden springa till Mossebo och störa dem. En fördel med Malmbärs var att det var öde, det vill säga: Det var obebott. Självklart var det så, för vem ville bo i en ladugård? Det var det enda hus som stod kvar vid den tiden. Strax intill det grå uthuset fanns det lite rester av en husgrund och en otrolig massa brännässlor som slogs med ädlare växter om utrymmet.

Det fanns faktiskt en fullt synlig, nedre del av en murstock också. Den var

ungefär två meter hög, innan den också rasade och den stod där som en runsten, rak och lite stilig mitt ibland nässlorna. Det var såklart inga runor (bokstäver) ristade i murstocken, men så här långt efteråt, kan jag ändå tyda det som att det fanns ett dolt budskap i resterna av murstocken. Kanske något i den här stilen: *"En pöjk ifrån Böja, utbildad till skomakare, reste murstocken, till minne av att han med sin familj tillbringade år efter år vid den härd, vars rök slingrade sig upp genom denna stock. En skomakares egna härd var lika mycket guld värd som andras härdar. På denna fridfulla äng var det arbete sex dagar i veckan. På sjunde dagen var ängen och dess bosättare än fridfullare. Här levde vi alla ett gott liv, utan överdrifter"*.

Kanske ska jag tillägga en sak: Vi plockade visserligen blommor vid Malmbärs men vi rörde aldrig någonting annat. Det var inte vi som gjorde ett hål i stenmuren. Det låg förresten en stör (skyttel) där som måste lyftas undan och tillbaka. Ville man inte ta bort den, fick man böja sig ner nästan till marken.

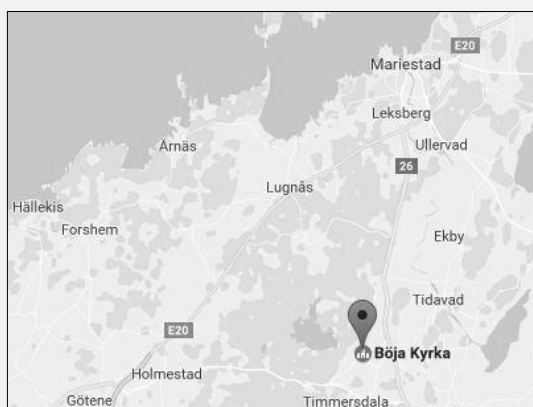
Den övergången var kanske inte den bästa, men nu ska vi till Böja på riktigt.

På 1950- talet fanns det en västgötsk dokumentärfilmare som hette Bertil Svensson. Han bodde strax utanför Mariestad och därifrån var steget till Böja inte så långt. Hans mest kända (troligen också mest sedda) film hette "Pöjkera i Böja".

De riksbekanta "Pöjkera i Böja".

Bertil Svensson filmade tre bröder (som tillsammans var 250 år unga/ gamla). Man minns hur otroligt bra den där filmen var. Bröderna talade en ålderdomlig västgötska och de använde ålderdomliga redskap och det syntes verkligen vilken fin kontakt filmaren hade med sina "skådespelare". Man skulle vilja se den knappt timplånga filmen igen. Böja- pöjkera var ungefär en generation yngre än "vår" man i Böja.

Böja (modern karta) och Böja kyrka.

GUSTAF CARLSSON MALMBERG OCH MARIA LOVISA ANDERSDOTTER

Carl Jansson	Berg	1793 $\frac{27}{8}$
4 Peter (Presid)	Skofde	1794 $\frac{12}{2}$
S. Johannes	ibm	1818 $\frac{3}{10}$
S. Anders	Berg	1821 $\frac{10}{10}$
D. Haja Lisa	ibm	1825 $\frac{27}{14}$
D. Anna	ibm	1826 $\frac{11}{4}$
S. Eric	ibm	1828 $\frac{3}{12}$
Son Gustaf	ibm	1834 $\frac{1}{4}$
S. Sofia	ibm	1836

Gustaf föddes i Böja socken den 11/7 1834 och Maja Lovisa i Hallebäcken, Finnerödja den 11/4 1835. De gifte sig i Klara församling i Stockholm 1861. De bodde ett år i Kavelbron och där föddes sonen Oskar Teodor. Sedan flyttade de till Himmel-skogsängen (som hörde till Vall-sjöbol) och där stannade de för gott. Maria Lovisas familj hade flyttat till Djupmossen, när dottern var sex år gammal.

Hall's bank								
^{The} H. & J. S. S. S.	tin.	16	x x y /					
H. & J. S. S. S.	tin.	14	x y y /	33	H. & J. S. S.			
D. & J. S. S.	L.	35						
S. & J. S. S.	L.	37						
S. & J. S. S.	L.	40						

En onödig, men som jag tycker trevlig, anmärkning är denna: Det var födelsedagar på Himmelskogsängen, bland annat den 11 april och 11 juli (föräldrarna). Det var det på andra sidan stenmuren (söderut) också, sådär 80- 90 år senare. Där var det en son och en förälder som just de där datumen firade födelsedagar.

Teodor blev inte något ensamt barn. Omkring år 1880 var det elva personer i Himmelskogsstugan, inklusive Maja Lovisas bror, Anders Gustaf som kommit dit 1878. På nästa sida finns hela familjen redovisad.

Först som sist vill jag meddela att detta inte blir någon detaljerad skildring av Himmelskogsängens historia. I den utförliga utgåvan "Vallsjöbol, ett hemman och en by 1540- 2010", bearbetade Hans- Owe, Leif och jag ett digert underlagsmaterial, samlat av eldsjälar från trakten. Där kan man följa de olika gårdarnas utveckling från dåtid till nutid. Malmbergs Himmelskogsäng tillhörde fram till år 1862 Carl Larssons hemmansdel.

Vill någon veta mer om Vallsjöbols långa historia, tror jag nog att den där utgåvan fortfarande kan köpas till en billig penning.

196 ^{te} Gustaf Malmberg	34	$\frac{11}{7}$	Böja
H. Majä Lovisa Andreasdotter	35	$\frac{11}{4}$	Finnerödja
S. Oskar Teodor	62	$\frac{19}{8}$	ibn
S. Carl Gustaf	64	$\frac{23}{4}$	ibn
S. Johan Adolf	66	$\frac{7}{9}$	ibn
S. August	69	$\frac{23}{3}$	ibn
S. Erik	71	$\frac{29}{3}$	ibn
S. Anna Matilda	75	$\frac{24}{1}$	ibn
S. Emil	77	$\frac{3}{4}$	ibn
S. Otto Wilhelm	79	$\frac{8}{11}$	ibn

På Himmelskogsängen fanns två föräldrar och åtta barn (samt svågern som inte står här) och det åttonde barnet fick heta Otto samt Wilhelm därtill.

Den senaste bilden på människor, i den här sammanställningen, var den med tre äkta Böja- pojkar. Nu ska vi äntligen titta på några äkta Böja- barnbarn, både tjejer och pojkar på Himmelskogsängen. Jo, jag vet att de var lika mycket Djupmosse- barn, så modern är också med.

Modern, Maria Lovisa och äldste sonen, Oskar Teodor.

Teodor Malmberg har beskrivits i andra sammanhang, bland annat av hans brors- barnbarn, Egon Vörde, så jag avstår från att försöka bidra med något mera. Dessutom vet jag inte mer än det som står i nästa stycke. ☺

En mycket intressant människa var han, Teodor Malmberg, och jag har faktiskt visat en bild av en T- ford (som inte var hans). Men han hade en T- ford, det är ett som är säkert. Jag har sett den med egna ögon på 50- talet, då den stod parkerad för gott i ett uthus i Rosendalen. Vi var några ungdomar som fick en mycket intressant föreläsning, av Allan Vörde, om Teodor Malmbergs kvarlämnade arv, i form av saker och ting.

Gustaf Carl och Johan Adolf Malmberg.

August och Erik Malmberg.

Erik Malmberg var, som den tidigare avhandlade, Johan i Rosendal(en), gift med en dam vid efternamn Källstedt. Johans fru hette Selma (f 1872) och Eriks fru hette Anna Charlotta (f 1887). Den senare var dotter till Alfred Källstedt (f 1858) och hans hustru, Maria Charlotta (f 1865). Alfred och Selma var syskon och Johans fru var Anna Charlottas faster.

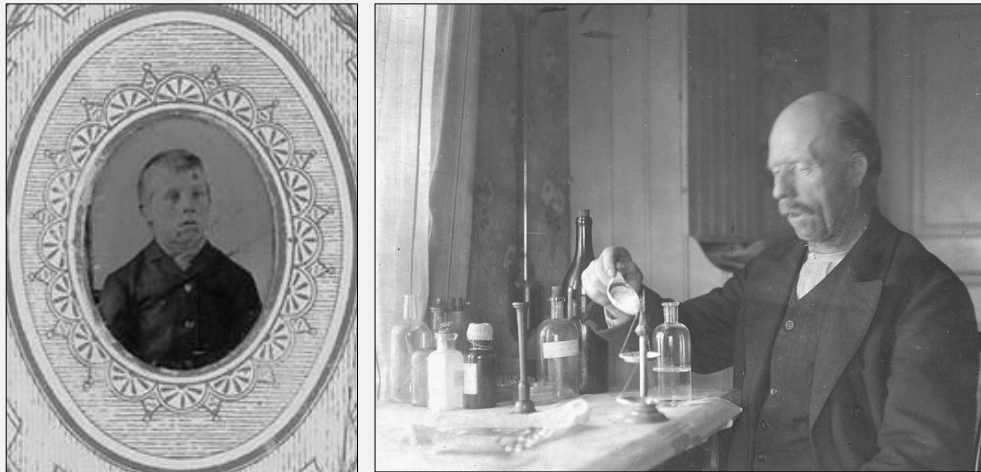
Det blev mycket Charlotta (Lotta) här, dock inte Carl- Lars- Lotta. Det var en helt annan historia, eller hur Bernt? Med Carl- Lars- Lotta var det så, att hon hade en make som var så lagom arbetsvillig och det fanns gränser för hans kapacitet. För att få sin make att prestera på topp hade hon ett knep. Om det lyckades eller inte avslöjar inte historien.

Vad var hennes knep? Fråga inte, undra blott. Eller fråga Bernt!

Åter till ordningen och Himmelskogsbarnen:

Anna Mathilda Malmberg- Holmér och Emil Malmberg

T v: Otto Wilhelm Malmberg. T h: Teodor Malmberg, handlaren och medicinmannen.

De övriga släktingar som tidvis bodde hos familjen i Himmelskogsängen lämnas utanför denna sammanställning.

Föräldrarna avled förstås så småningom, Gustaf år 1900 och Maria Lovisa år 1907. Det var Erik Malmberg som tog över ägandet. Han gifte sig 1910 med Anna Charlotta Källstedt (1887) och år 1915 föddes deras dotter Hildur Maria Elisabet.

Redan vid sekelskiftet hade Oskar Teodor Malmberg flyttat till Rosendalen. Han skulle leva och verka där till år 1926. När han avlidit var det Erik Malmbergs familj som flyttade dit och Himmelskogsängen blev därmed "Gamla hemmet". Hustrun Anna Charlotta avled redan 1939 och därefter levde Erik kvar i Rosendal. Han hade en bror och dennes familj så nära som i Herrängen, en i kanten av Himmelskogsängen och så han hade sin dotter Hildur. Hon gifte sig med Allan Vörde och deras liv fortsatte i Rosendalen. Eriks övriga syskon bodde lite längre bort.

Här ser vi Anna och Erik Malmberg. Fotot är taget vid Kapellet (som dock inte syns) och det är en magisk bild, enligt mitt tycke:

På följande bild (som finns i mindre format redan på försättsbladet) poserar Alfred Källstedt och hans familj:

Hos Alfred och Charlotta Källstedt i Vallsjöbol: Från vänster: Alfred, Judit, Edit, Anna, Astrid, Märta, Erik Malmberg (gift med Anna) och Charlotta.

Och här har vi fasaden på Källstedts gamla fina hus i Vallsjöbols centrum:

En gång i tiden fanns det två ställen på Vallsjöbolstrakten, där folk samlades och firade gudstjänster: Mosselund och Salemkapellet. Tomterna runt dessa hus är faktiskt avstyckade från en och samma ursprungliga hemmansdel i Vallsjöbol.

VILKET SKALL FÖRTYDLIGAS

När det laga skiftet i Vallsjöbol genomfördes år 1844 kallades de sex hemmansdelarna för: A, B, C, D, E och F (och det låter ju som ett mycket modernt alfabets- betygssystem). Men i alla fall: Hemmansdelen A låg längst norrut i Vallsjöbol och den klövs sedermera i två delar, varav den ena ägdes av Alfred Källstedt i början av 1900- talet (och det var från densamma som Himmelskogsängen en gång avstyckats). Den andra halvan ägdes av familjen Stoltz vid samma tid. Kapellet avstyckades från Källstedts och Mosselund hade avstyckats från Stoltzes företrädares mark långt tidigare.

Här ser vi den välbekanta raksträckan i Vallsjöbols centrum, med Källstedts gamla stuga, det nybyggda Kapellet och Kavelbron i bakgrunden:

Foton. Detta och följande tre, från familjearkivet.

Här är Sahléns handelsbostad (och bostad), med de vita dubbelgrindarna, genom vilka många gick ut och in, tomhänta på ditvägen och välförsedda och något fattigare, på återvägen. I den mycket välskötta trädgården där bakom fanns det, utöver blommor och växtlighet av alla de slag, en färggrann påfågel (kanske fler). Har man sett den fågelns uppfällda stjärtfjädrar av XL- paparaply- storlek och hört den fågelns läte i verkligheten (och det har man) glömmer man det inte. Vilka röstresurser! En vindstilla kväll kunde man höra sus från tågens framfart ett par, tre kilometer sydöst ut och riksvägens långtradares högljudda motorer (något närmare), men det var ett inte mot påfågelns rop. Den överröstade allt!

Söndagsskolan i Mosselund och Barnmötena i Kapellet var välbesökta. Det syns på de följande två bilderna:

Mosselund på 1920- talet.

På nästa sida kan vi se söner och döttrar till flera av den här bildens söndagsskolbarn, 20- 30 år senare.

Kapellet. Cirka år 1947.

Den här sammanställningen började med ett besök, hos oss i Vallsjöbol, av en Rosendalenbo. Mot skälig ersättning delade han med sig av sitt fiskafänge i Skagern, efter att ha vägt varan med besman. Att denne Erik Malmberg var en del av den familj som en gång i tiden befolkat Himmelskogsängen och gett stället namnet "Malmbärs" hade vi barn bara diffusa begrepp om. Det var mycket vi bara visste lite om då för tiden.

Men nu börjar det väl ändå bli dags att knyta ihop den här säcken: Det fanns många band mellan Rosendalen och Borgan, Mossebo och Vallsjöbol. (Det finns fler släktskaper - på vår mors sida - med Allan Vördes släkt, till exempel. Men det ligger utanför den ram som begränsar denna sammanställning). Jag hoppas att läsaren, liksom jag, fått lite mera kunskap om vilka som bodde var, vad de hade för sig och hur en del av dem och deras hus såg ut. Här, till exempel, ser vi framsidan av det hus i Rosendalen, där Teodor och Erik Malmberg, med flera, bodde under 1900- talet:

Följande karta visar det område, där det mesta av ovanstående tilldrog sig:

Häradsekonomska karta, fältmätt 1877- 82.

Jag befann mig på det här stället och gjorde de iakttagelser som formulerats i anslutning till bilderna:

Tack igen Leif och tack för visat intresse till den som läst ända hit.

2017-04-26

/ Alf